

**Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet**
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
14/3108

Vår referanse:
201603840-15 008

Sted, Dato
Oslo, 05.12.2016

HØRINGSSVAR - ENDRINGER I OPPLYSNINGSPLIKTEN TIL BARNEVERNET OG NY OPPLYSNINGSPLIKT TIL BARNEVERNET VED TILBAKEHOLDELSE AV GRAVIDE RUSMIDDELAVHENGIGE

Det vises til departementets høringsbrev og – notat i den ovennevnte saken. Høringsfristen utløp 6. desember 2016. Det beklages at fristen er oversittet med to dager.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikt og utvalgte særorgan. Det er mottatt innspill fra Oslo -, Vest - og Sør-Øst politidistrikt, samt Kripas. Innspillene følger vedlagt høringssvaret i sin helhet.

Politidirektoratet er positiv til endringer i barnevernloven § 6-4 med det formål å klargjøre og forenkle opplysningsplikten, og støtter i all hovedsak forslaget til ny bestemmelse. Det fremstår hensiktsmessig å innføre et tydelig skille mellom opplysningsplikt etter eget tiltak og opplysningsplikt etter pålegg.

I likhet med Kripas vil Politidirektoratet innledningsvis bemerke at departementets henvisning til barnevernloven § 6-4 annet ledd jf. forvaltningsloven § 13 f annet ledd som hjemmel for politiets opplysningsplikt til barnevernet, er kun delvis korrekt. Forvaltningsloven regulerer politiets utlevering av opplysninger som behandles i tilknytning til politiets forvaltningsmessige gjøremål, jf. politiloven § 24. Utlevering av opplysninger som behandles for politimessige formål reguleres av politiregisterloven med tilhørende forskrift. Etter politiregisterloven § 30 jf. politiregisterforskriften § 9-6 første ledd nr. 7 har politiet adgang til å utlevere opplysninger i forbindelse med barnevernets ivaretagelse av sine oppgaver etter barnevernloven. Videre har politiet underretningsplikt dersom det innledes etterforskning mot person under 18 år, eller dersom politiet får kjennskap til eller mistanke om at barn mishandles av foreldre, foresatte eller andre barnet bor sammen med jf. politiregisterloven §§ 10-2 og 10-3. Det vises i denne forbindelse også til innspillet fra Vest politidistrikt hvor det fremgår at politiregisterloven og – forskriften med fordel kunne vært omhandlet i høringsnotatet.

Politidirektoratet vil i det følgende gi noen merknader til deler av forslaget til ny § 6-4.

Politidirektoratet

Hvem opplysningsplikten etter § 6-4 første og annet ledd er rettet mot

Politidirektoratet støtter departementets forslag om at opplysningsplikten av eget tiltak etter ny § 6-4 første ledd endres fra å rette seg mot "offentlige myndigheter" til å gjelde "enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan", slik at det tydeliggjøres at det er et selvstendig og personlig ansvar.

Etter Oslo politidistrikts oppfatning er ordlyden i gjeldende § 6-4 annet ledd "offentlige myndigheter" vel så praktisk og informativ. Distriktet har særlig påpekt at et slikt selvstendig og personlig ansvar som foreslått i høringsnotatet ikke blir riktig når det gjelder utlevering etter pålegg. Informasjonen som etterspørres er politiets, og ikke den enkelte ansattes. Det er vist til at adgang til utlevering er strengt regulert, at vurdering knyttet til utlevering kan være krevende, samt at arbeidsgiver må kunne mene noe om hvem som best kan gi informasjon. Politidirektoratet er i utgangspunktet enig i distriktets innspill. Slik Politidirektoratet leser forslaget til ny § 6-4 annet ledd og høringsnotatet fremgår det også der at opplysningsplikten etter pålegg skal rettes til "offentlige myndigheter", og ikke "enhver" som for opplysningsplikten etter eget tiltak, jf. første ledd. Oslo politidistrikts innspill synes således ivare tatt ved departementets forslag.

Opplysningsplikt etter pålegg, jf. § 6-4 annet ledd

Politidirektoratet støtter departementets forslag om at opplysninger som skal utleveres etter pålegg, må begrenses til "nødvendig" informasjon. Bestemmelsen regulerer imidlertid ikke hvem som skal foreta denne nødvendighetsvurderingen. Departementet har i høringsnotatet fremhevet at det etter gjeldende rett er det organet i barnevernet som gir pålegget som skal vurdere om opplysningsplikten foreligger og hvilke opplysninger som er relevante.

Departementet mener at det fortsatt må være slik.

Etter Oslo politidistrikts oppfatning går departementets uttalelser for langt, og fratar andre organer både rett og plikt til å beskytte egen informasjon og ha et medansvar for nødvendighetsvurderingen. Det er særlig vist til at politiet kan ha informasjon som er undergitt en særlig beskyttelse eller er særlig sensitive.

Kripos mener at det i tillegg til nødvendighetsvurderingen, er behov for at det kan foretas en forholdsmessighetsvurdering. Det er vist til politiregisterloven § 30 jf. § 27 tredje ledd første punktum, hvor det fremgår at det ved utlevering til offentlige myndigheter i deres interesse skal foretas en forholdsmessighetsvurdering, hvor det særlig skal legges på om mottaker av opplysningene er underlagt taushetsplikt, hvordan det kan forventes at mottaker benytter opplysningene og om opplysningene er etter sin art eller kilde er beheftet med usikkerhet. Kripos fremhever at denne forholdsmessighetsvurderingen kan ha betydning dersom en utlevering kan ha sikkerhetsmessige konsekvenser for barnet selv eller tredjeperson, eller i tilfeller hvor en utlevering vil kunne avsløre politiets metoder. Som eksempel er det vist til saker hvor barnet eller barnets foresatte bor på sperret adresse besluttet av politiet.

Politidirektoratet er i likhet med ovennevnte innspill av den klare oppfatning at utlevering av opplysninger etter pålegg, ikke alene kan bero på en nødvendighetsvurdering foretatt av barnevernet. Mottaker av utleveringspålegget har også både rett og plikt til å forhindre at taushetsbelagte opplysninger blir formidlet i større omfang enn nødvendig. Dette ansvaret som påligger mottaker bør tydelig fremgå av forarbeidene. Det legges også til grunn at politiet som mottaker av utleveringspålegg etter barnevernloven § 6-4 annet ledd, må forholde seg til gjeldende regelverk om taushetsplikt og behandling av opplysninger, herunder politiregisterloven og -forskriften.

Videre har Kripos påpekt at det ikke er gitt bestemmelser om formkrav ved pålegg om utlevering. Av notoritetshensyn mener Kripos at pålegg om utlevering skal gis i skriftlig form, og at det bør henvises til det rettslige grunnlaget for pålegget og gjøres oppmerksom på klageadgangen.

Oslo politidistrikt har også uttrykt behovet for å fastsette formelle krav ved pålegg om utlevering, herunder hvordan pålegget skal utformes og av hvem, materielt innhold i pålegget, frister, hvem pålegget skal rettes til og informasjon om klageadgang.

Politidirektoratet støtter de ovennevnte innspill, og mener at angivelse av formkrav ved pålegg om opplysningsplikt bør fremgå av lov eller forskrift. Departementets uttalelse i høringsnotatet om at barnevernet *til en viss grad* må konkretisere hva slags opplysninger som må gis, anses ikke tilstrekkelig.

Det vises i denne forbindelse også til Oslo politidistrikts innspill knyttet til praksis ved pålegg om å møte i fylkesnemnda og domstolen.

I forhold til oppmøte i domstolen har distriktet i sitt innspill, og i vedlagt brev av 20. september 2016 til Politidirektoratet, påpekt at politiets taushetsplikt følger av politiregisterloven § 23 jf. påtaleinstruksen § 3-1. Etter straffeprosessloven § 118 første ledd /tvisteloven § 22-3 kan retten ikke ta i mot forklaring omfattet av taushetsplikt med mindre det foreligger fritak fra departementet. I rundskriv G-102/86 er kompetansen til å gi slikt fritak delegert til politimesterne, og det er gitt visse anvisninger for vurderingsspørsmålet knyttet til om fritak skal gis.

Distriktet erfarer blant annet at tjenstepersoner blir kontaktet på telefon kort tid før et slikt møte og pålagt å møte, uten noen konkretisering av hva som ønskes opplyst. Distriktet er da uten praktisk mulighet til å vurdere anmodningen og hvordan den eventuelt skal etterkommes. Distriktet anmoder også om at politivitnet stevnes til rettsmøter, og ikke bare anmodes om å møte. Dette anses hensiktsmessig overfor partene hvor ofte en av partene vil ha en relasjon til en straffesak, og det er viktig for politiet å understreke at politiet ikke selv har valgt å involvere seg i en annen sak til fordel for den ene parten.

Opplysningsplikt etter pålegg ved rettslig prøving, jf. § 6-4 fjerde ledd

Når det gjelder departementets forståelse om at domstolene er å anse blant de organ som er ansvarlig for gjennomføringen av barnevernloven etter gjeldende § 6-4 annet ledd, innebærer dette også at domstolene kan gi pålegg om utlevering av opplysninger i forbindelse med rettslig prøving av barnevernets og fylkesnemndas vedtak. Dette er forslått inntatt i ny § 6-4 fjerde ledd.

Oslo politidistrikt og Kripos er ikke enig i departementets forståelse av gjeldende rett.

Kripos mener at forslaget til ny § 6-4 fjerde ledd, bør strykes. Kripos har pekt på at domstolenes adgang til å høre bevis underlagt lovbestemt taushetsplikt i sivile saker reguleres av tvistelovens § 22-3. Dette innebærer blant annet at adgangen til å bruke taushetsbelagt informasjon blir kontrollert, og at behovet for bevisføringen av hensyn til sakens opplysning blir veid mot skadevirkningene ved at beviset føres for lukkede dører under pålegg om taushetsplikt etter tvisteloven § 22-12. For politiets del vil det være av vesentlig betydning å ha mulighet til å redegjøre for konsekvensen av at retten får høre enkelte opplysninger. Dette

vil særlig gjelde bevisførsel som vil kunne få sikkerhetsmessige konsekvenser for tredjepersoner eller avsløre politiets metoder. Etter Kripas sitt syn vil denne muligheten vil bli redusert dersom retten kan instruere polititjenestepersoner til å svare på spørsmål eller utlevere dokumenter uten at bevisføringen har vært vurdert i henhold til tvisteloven § 22-3. Det vises for øvrig til vedlagt innspill fra Kripas.

Selv om Oslo politidistrikt som nevnt ovenfor ikke er enig i departementets forståelse av gjeldende rett, har distriktet fremhevet at det for politiet er en viktig avklaring at det blir tatt inn i loven at bestemmelser om utlevering av opplysninger også gjelder ved rettslig prøving av vedtak etter barnevernloven. Distriktet har tidligere etterlyst avklaringer på problemstillinger i forbindelse med oppmøter i retten og i fylkesnemnd. Det er i den forbindelse vist til det ovennevnte brevet av 20. september 2016 vedrørende de aspekter ved politiets rolle i saker etter barnevernsloven som etter distriktets mening krever en løsning.

Politidirektoratet har merket seg at departementet i brev av 27. august 2015, etter en fornyet vurdering, har kommet til at domstolene er blant de organ som er ansvarlig for gjennomføring av barnevernloven, jf. gjeldende § 6-4 annet ledd tredje punktum. Politidirektoratet deler Oslo politidistrikts syn om at det er en viktig avklaring at det blir inntatt i loven at bestemmelser om utlevering av opplysninger også gjelder ved rettslig prøving av vedtak etter barnevernloven.

Informasjon til sakens parter, jf. § 6-4 femte ledd

I departementets forslag til ny § 6-4 femte ledd, fremgår det blant annet at sakens parter skal informeres om at pålegg om utlevering av opplysninger gis og hva dette omfatter, med mindre dette kan hindre eller vanskeliggjøre barnevernets mulighet til å gi barnet tilstrekkelig hjelp.

Oslo politidistrikt har i denne forbindelse påpekt at det etter forslaget ikke synes å være adgang for at sensitiv informasjon som politiet besitter og som er av relevans for barnevernet, kan unntas foreldrenes kunnskap dersom etterforskningsmessige hensyn tilsier det. I følge distriktet kan dette vanskelig være hensiktsmessig ut fra en vurdering av barnets beste, idet det kan lede til en betydelig forsiktighet fra politiets side. Det vises her også til Vest politidistrikts innspill der det påpekes at opplysningsplikten til barnevernet kan komme i konflikt med etterforskningsmessige hensyn.

Politidirektoratet kan ikke se at de påpekte forhold er omtalt i høringsnotatet. Vi viser i den forbindelse også til politiregisterloven § 35 annet ledd som vil kunne gi hjemmel for å pålegge barnevernet taushetsplikt for opplysninger som det av hensyn til etterforskningen i den enkelte sak er nødvendig å holde hemmelig. Etter Politidirektoratets oppfatning bør disse spørsmålene vurderes og omtales nærmere i forarbeidene.

Med hilsen

Kristine Langkaas
Seksjonssjef

Olav Kjetil Moe
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet